

ALLIANCE NUMISMATIQUE EUROPÉENNE

EUROPEES GENOOTSCHAP VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE

PUBLICATION MENSUELLE

FONDATEURS — STICHTERS

RENÉ DE MARTELAERE

ANTOINE VANDEN BRANDE

314, avenue Gitschotel, BORGERHOUT-ANVERS (Belgique) Tél. 39.17.51

Décembre 1956

— 12 —

December 1956

JACQUES JONGHELING *célèbre médailleur Anversois*

1530 — 1606

(suite)

Nommé waradin de l'atelier monétaire d'Anvers le 17 décembre 1572, Jongheling alla habiter cet hôtel jusqu'à la fin de ses jours. Tous ces travaux et sa situation de waradin procurèrent à l'artiste une certaine aisance. Il possédait, dans sa ville natale, une maison de plaisance, nommée Jonghelincks-Hof, qu'il orna d'un grand nombre d'objets d'art et spécialement de tableaux dus au talent de François de Vrint, dit Floris.

Le duc de Parme confirma notre artiste dans sa charge en 1585. On possède un document de 1598 qui fait mention d'une somme de 148 livres 15 sous 9 deniers payée à Jongheling pour l'exécution de quatre médailles en or commandées par l'archiduc Albert.

Jacques Jongheling épousa Françoise Van der Jeught, dont il eut deux enfants : Gaspar et Anne.

Le 31 août 1600, l'artiste se fit remplacer en qualité de graveur de sceaux par son neveu Sigebert Waterloos.

Jongheling fut enterré dans l'église St-André à Anvers, où une pierre dont l'inscription est reproduite par Sweertius, couvrit sa tombe.

Les médailles de Jongheling sont extrêmement fouillées. Voici quelques-unes des meilleures pièces prises dans son énorme production :

1. Viglius Aytta de Zuychem (1507-1577). 1556.

Rev. Une table sur laquelle sont posés un chandelier allumé, un sablier et un livre portant les mots : DEVS OP. M. La légende VITA MORTALIVM VIGILIA (la vie des mortels est une veille) est tirée de la préface de l'Histoire naturelle de Pline.

55 mm. Arg.

D'origine frisonne, Viglius étudia la théologie, devint prévôt de St-Bayon, président du Conseil privé et chancelier de l'ordre de la Toison d'or. La médaille montre le personnage à l'âge de 49 ans.

2. Victoire de Philippe II sur les Français à St-Quentin. 1557.

On voit au centre d'une longue inscription en langue allemande le buste de S. Quentin, portant des clous dans les épaules.

35 mm. Arg.

3. Eric II, duc de Brunswick-Calenberg (1540-1584). 1558.

Rev. Armoiries entourées d'une légende faisant allusion aux brillants faits d'armes du prince à la bataille de St-Quentin.

55 mm. Etain.

D'abord protestant, Eric II de Brunswick embrassa le catholicisme et servit Charles-Quint et Philippe II.

4. Antoine Perrenot de Granvelle (1517-1586). 1561.

Rev. Vaisseau d'Enée et la légende DVRATE.

60 mm. Arg.

Granvelle, né à Besançon, étudia la philosophie et la théologie, entra dans les ordres et devint évêque d'Arras en 1540, archevêque de Malines en 1560, cardinal l'année suivante et enfin archevêque de Besançon en 1584. Son rôle fut considérable dans la politique espagnole. Ce fut Granvelle qui prépara l'alliance entre les princes chrétiens contre les Turcs, alliance qui conduisit à la bataille de Lépante. Grand protecteur de l'art de la médaille, Granvelle est représenté sur de nombreuses pièces.

5. Jan Walravens. (1563).

Médaille uniface reciselée. 106 mm. Arg.

Walravens était bouffon d'une Chambre de Rhétorique bruxelloise. Il eut un grand succès lors du célèbre Landjuweel d'Anvers en 1561.

6. Maximilien Morillon. 1563.

Rev. Deux personnages enlacés ; dans le lointain, des bergers, des moutons et divers personnages. A l'exergue, la devise de Morillon : VNVM EST NECESSARIVM.

Morillon était prévôt d'Aire.

52 mm. Vermeil.

7. Antoine van Straelen. 1565.

Rev. VIRTUTE ET CONSTANCIA. La Fortune naviguant sur des vagues.

55 mm. Arg.

Antoine van Straelen, seigneur de Merxem et de Dambrugge, devint bourgmestre d'Anvers. Victime du Conseil de Sang en 1568, il fut décapité à Vilvorde. La médaille fut exécutée trois ans avant la mort de van Straelen, qui avait alors 44 ans.

Le portrait très fin est délicatement modelé ; la représentation de la Fortune est d'une gracieuse précision.

8. Le comte de Horn. 1565.

Rev. Waldbourg de Nuenar, sa femme.

64 mm. Br.

Philippe de Montmorency, comte de Hornes, né en 1522 et mort en 1568, était le fils aîné de Joseph de Montmorency, seigneur de Nevele et d'Anne d'Egmont, qui épousa en secondes noces le comte Jean de Hornes. En 1540, Jean de Hornes institua pour son héritier Philippe de Montmorency, à la condition qu'il épouserait Walburge de Nuenar, dont la famille avait des prétentions à la succession du comté de Hornes. A la mort de son beau-père, Philippe de Montmorency hérita donc de ses biens et de son nom et se trouva le plus riche seigneur des Pays-Bas.

Attaché de bonne heure à Charles-Quint, il fut gouverneur de la Gueldre et se distingua à la bataille de St-Quentin, 1557, dans l'armée de Philippe II.

Lié avec le prince d'Orange, il fut accusé de conspiration et arrêté en même temps que le comte d'Egmont, sur l'ordre du duc d'Albe.

Le 22 septembre 1567, les deux prisonniers partirent de Bruxelles pour être acheminés vers le château de Gand. Le 3 juin 1568, les deux seigneurs furent extraits du château de Gand pour être reconduits à Bruxelles. Ils entrèrent à Bruxelles le 4 juin et furent conduits à la Maison du Roi, Jugés par le Conseil des Troubles, ils furent exécutés le 5 juin.

Le cercueil du comte de Hornes, après avoir été d'abord déposé dans l'église de Ste-Gudule sous la garde du Grand-Serment, fut transporté à Weert et déposé dans l'église St-Martin.

9. Le comte de Juliers. 1566.

67 mm. Etain.

Guillaume dit le Riche, duc de Gueldre et de Clèves, de Berg et Juliers, comte de la Mark et de Ravensberg, régna de 1539 à 1592. A l'extinction de la Maison d'Egmont, il entra en possession de la Gueldre. Il fut vaincu par Charles-Quint en 1543 et dut abandonner la Gueldre. Il épousa en 1545 Marie, fille de Ferdinand I. D'abord catholique, ce prince manifesta bientôt un penchant prononcé pour les idées de la Réforme.

10. Josse de Damhoudere (1566).

Rev. SONDER WALLEN STAAT DAMHOVDERE. Ecusson heaumé et lambrequiné à ses armes (un damier).

52 mm. Arg.

Josse de Damhoudere, né à Bruges en 1507, mort à Anvers le 21 juin 1581. Jurisconsulte célèbre, il publia le premier, dit Piot, un système complet de droit criminel. Il fut pensionnaire de la Ville de Bruges qui conserve encore son tombeau. Damhoudere devint en 1551 conseiller au Conseil des Finances. Il proclama que la répression ne pouvait être une œuvre de vengeance, mais bien une juste répression.

11. Marguerite de Parme (1567).

Rev. Une femme debout tenant de la main droite une épée et de la gauche une palme et une branche d'olivier. A gauche, on voit une forteresse vers laquelle se dirige une barque, où se trouve la gouvernante. Légende : FAVENTE DEO.

57 mm. Arg.

12. Marguerite de Parme. 1567.

Rev. Même composition que le revers précédent. Légende : A DOMINO FACTUM EST ISTVD.

34 mm. Arg.

13. Hans Walhart, colonel de troupes allemandes envoyées dans les Pays-Bas.

Rev. GOT. BEHVET. M. ALLE MENSCHEN. Ecu à ses armes. 41 mm. Vermeil.

14. Albéric, comte de Lodron. 1567.

Dr. Buste du comte de Lodron ; sur la coupure du bras, la date 1567.

Rev. Dextrochère tenant une épée nue qui se termine en croix. Au-dessous, une banderole portant en creux l'inscription : HIS TANDEM. 30 mm. Arg.

A suivre.

F. BAILLION.

UN MEMBRE NOUS ECRIT

Monsieur FORIEN de ROCHEFNARD, auteur du Catalogue des Poids Monétaires qui paraît actuellement dans notre bulletin, nous prie d'insérer la demande suivante :

J'ai besoin de connaître les armoiries des villes belges suivantes : LOUVAIN, MALINES et MONS. Quel est le membre obligeant qui voudra bien me les décrire. D'autre part, je serais reconnaissant aux membres qui pourraient me faire parvenir des frottis des poids monétaires conservés dans les musées belges et néerlandais. Leur nom sera cité dans notre ouvrage. Ecrire à l'adresse suivante : J. FORIEN de ROCHEFNARD, 40, avenue Victor-Hugo, COLOMBES (SEINE-FRANCE).

AVIS AUX MEMBRES

Les membres qui ne recevraient pas une livraison du bulletin, sont priés d'en aviser Monsieur Ivo Suetens, 51, Langstraat à Borgerhout-Anvers (Belgique), qui est chargé du service Expédition et qui s'empresera de leur faire parvenir le bulletin manquant.

POUR PRENDRE DATE

Nous attirons dès à présent l'attention de nos membres sur l'Assemblée Générale de 1957. Elle se tiendra à Gand le dimanche 7 avril prochain, à partir de 10 heures au local de l'Hôtel Britannia, place St. Bavon. Un dîner réunira les congressistes après la séance. Les renseignements complémentaires à ce sujet paraîtront dans notre prochain bulletin.

Nous rappelons le très grand succès remporté l'année passée par notre Assemblée et nous insistons auprès de nos membres pour qu'ils se rendent nombreux à cette nouvelle réunion.

L'occasion est ainsi offerte aux membres de différentes sections de se réunir pour procéder à des échanges de vue et même de doubles, puisque, à l'issue de la séance académique, une importante séance d'échanges aura lieu. Tous les membres présents sont donc priés de se munir de leur matériel.

Changement d'adresse - Adresverandering

FERMEUS, Louis, 87, chaussée de Boondael, IXELLES (Belgique).

Le coin du collectionneur - Het hoekje van de verzamelaar

Liste de M. VANHAECKE, Kopsdreef 4, KNOCKE S/MER (Belgique). A vendre : Magnifique collection de médailles papales en bronze de Martin V 1417 jusque et y compris Pie XII An VIII. Il s'agit de env. 1000 pièces.

Liste de nouveaux membres - Lijst van nieuwe leden

DECLERCQ, Madame Marie-Elizabeth, 159, rue du Midi, BRUXELLES (Belgique) : tous pays.

de LÖYE, Georges, 65, rue Joseph Vernet, AVIGNON (France) : grecques, romaines, françaises, féodales et royales.

DILLEN, Madame Alice, 23, rue de Dublin, IXELLES, (Belgique) : tous pays.

DUCAP, Madame Renée, 14, rue de Languedoc, TOULOUSE, (France) : pièces de l'atelier monétaire de Toulouse.

LEVIE, Henry, 27, rue du Congrès, BRUXELLES (Belgique) : tous pays.

PASTEUR, Maurice, 81, marché aux Herbes BRUXELLES (Belgique) : tous pays.

ROZES, Madame Lucie, 12, Grande rue Nazareth, TOULOUSE, (France) : bronzes romains (grands, moyens et petits).

VAN HELDEN, Bastia en, B.F. Suermannstraat 15, UTRECHT (Nederland) : algemene verzameling.

COTISATIONS 1957

Membres belges : Membre Protecteur : frs. 125.— ; Membre : frs. 75.— à virer au C.C.P. 55.43.31 de R. de Martelaere, 314, avenue Gitschotel à Borgerhout.

Membres français : Membre Protecteur : frs. 1000.— ; Membre. 600.— à virer au C.C.P. MARSEILLE 23.98.05 de P. Dugendre, 2, rue Alph. Karr à Nice.

Membres Nord-africains : Membre Protecteur : frs. 1000.— ; Membre : frs. 600.— à virer au C.C.P. ALGER 2271 de M. Nouvel, 202, rue de Lyon à Alger.

Membres Allemands : Membre Protecteur : DM 12. ; DM 7 à virer au Postscheckkonto Köln 60991 de H. Pilartz, Klingelpütz 16, Köln a/Rhein.

Membres d'autres pays : la cotisation est à verser par mandat ou sous forme de billets de banque par poste recommandée, au nom de R. de Martelaere, 314, avenue Gitschotel à Borgerhout-Anvers (Belgique).

DE GODSDIENSTIGE MEDALIE IN BELGIE

(Vervolg)

« De medailles van Onze Lieve Vrouw van Scherpenheuvel in Brabant, zijn zo talrijk als die van O.L. Vrouw van Hal. Op alle deze penningen vindt men aan de ene zijde het beeldje van de H. Maagd terug bevestigd aan een reusachtigen eik. Men vertelt, dat door de tussenkomst van O.L. Vrouw van Scherpenheuvel, Aartshertog Albrecht de bevrijding bekwam van 's Hertogenbos belegerd door de troepen van Maurits van Nassau. Onze verzameling, « aldus dhr Alph. de Witte, bevat een plaatje in gedreven koper w.o. afgebeeld staan Aartshertog Albrecht en zijn gade Aartshertogin Isabella in gebed verzonken aan de voet van het mirakuleus beeld. Ik voeg erbij dat dit onderwerp of die voorstelling, die we heden nog terugvinden op de meeste te koop geboden medailles, bedevaartvaantjes, souvenirs, enz. U weet, dat de Prinsen-landvoogden de Basiliek, die we er thans nog bewonderen, lieten bouwen, en waarvan de eerste steen gelegd werd op 2 juli 1609 ».

« Later verkrijgt de godvruchtige Infante van Paus Urbanus VIIIe de toelating te Scherpenheuvel een huis op te richten voor priesterspredikheren van een religieuze orde, vijftig jaar te voren te Rome gesticht door Philipus Neri. Dit legt ons uit, dat op enkele medailles van die bedevaartplaats het borstbeeld voorkomt van Philipus Neri ».

« Heel dikwijls, en dat is een van de belangrijkste zijden van deze studie, vertonen de medailles de meest levendige voorstelling van de mondeling overgeleverde legende over 't leven of de verering van deze Heilige, wiens verering of bedevaartplaats ze betrekking hebben. Zichier twee voorbeelden op 't goed valle uit genomen en betrekking hebbend op O.L. Vrouw van Laken en van O.L. Vrouw van Walcourt (in de prov. Namen) ».

« De traditie te Laken wil, dat de H. Maagd ontevreden over de keuze van plaats voor 't oprichten van een kapel ter harer ere te Laken, bij Brussel, verscheen aan de werklieden vergezeld van de H. Barbara en de H. Katarina en daar, bij middel van een zijden draad, plaats en vorm afpaalde van het bedehuis zoals zij dat wenste tot stand te zien komen. Zij verklaarde vervolgens dat, zo de aanduidingen stipt werden uitgevoerd, haar Goddelijke Zoon zelf de nieuwe kerk zou inzegenen. Dat gebeurde dan ook, wat door meerdere getuigen werd bevestigd. Dit mirakel, of dubbel mirakel, is voorgesteld op twee kleine medailles van O.L. Vrouw van Laken. Op de eerste is een engel afgebeeld dragende in de hand een kussen waarop « den draet » ligt — de zijden draad van de legende. Op de tweede is Kristus afgebeeld dragende in zijn hand 'n kwispel en Hij is gevolgd door de H. Maagd. Hij wijdt en zegent, volgens de belofte van zijn Heilige Moeder, de kerk ter harer ere opgericht ».

« 'n Geheel andere legende is die van O.L. Vrouw van Walcourt. Het Lieve Vrouwbeeldje, aldaar vereerd, werd, volgens de legende, in 't bos zelf uit eikenhout gekapt door de Heilige Maternus, eerste apostel en geloofsprediker van Namen en Walcourt. Het succes der verovering, in korte tijd gevestigd, stoorde de heidenen en kettters van die dagen en ze besloten het beeld te vernietigen. De kapel, waarin het beeld was ondergebracht, werd in brand gestoken. Gedurende deze brand verrijst het beeld boven de vlammen uit en begeeft zich naar een kleine vallei 'n honderd meter daar vandaan. Engelen plaatsten het daar in een bloeiende appelaar waaruit het onmogelijk bleek het te verwijderen ».

« Graaf Thierry de Rochefort, van deze buitengewone gebeurtenissen verwittigd, komt zich ter plaatse overtuigen. Gevolgd door zijn schildknaap, zo schrijft dhr. Saint-Hélène, in zijn bijdrage over Walcourt, naderde de graaf de appelaar tot, kort bijkomende zijn paard instinktmatig terugtrekt. Tot driemaal toe laat hij het paard naderen, tevergeefs. Nu stapt Graaf Thierry van zijn paard knielt en belooft in de vallei

een abdij te stichten aan de Lieve Vrouw toegewijd en tezelfder tijd de afgestookte bidplaats groter te doen herbouwen ».

« Het toneel van dit kort verhaal staat als een foto op enkele oude medallies van O.L.Vrouw van Walcourt. Men ziet daarop de appelboom afgebeeld met daarin het beeld van de H. Maagd, door de engelen gered, en omringd door weelderig groen. Links spant de schildknaap zich in om het paard van zijn meester te kalmeren. Rechts zit Graaf Thierry de Rochefort geknield aan de voet van de boom en zweert, de hand op het hart, het onrecht, de H. Maagd aangedaan, te herstellen en een prachtige kerk te bouwen ter harer ere. Op andere medallies staat St Maternus, de apostel van de streek, en de schepper van het beeld. Deze medallie vervolledigt alzo de voorstelling van de legende ».

« De religieuze medallies dienden dus om onder het volk de tradities — die de weelde en de rijkdom van veel bedevaartplaatsen uitmaken — te verspreiden, om het geloof te versterken en te vermeerderen in de bijstand en de hulp van de vereerde Heiligen. Ziedaar één van de nuttige zijden maar ze herinneren ons aan de plaatselijke gewoonten en zekere gebruiken, waaraan onze voorouders zo gehecht waren ».

« Eén van de oorzaken van de beroemdheid van de kapel van O.L.Vrouw van Bijstand te Brussel, was zonder twijfel de beroemde ommevang of processie. Op het feest van St Jacobus ging men in de stad in processie uit met het beeld van Sint Jacob vergezeld en geflankeerd door de bedevaarders van St Jacob van Compostella in Spanje — allen in hun schilderachtige en legendarische kledij : een kleed in grijs pij-laken waarop schelpen gehecht ; met de breedgerande hoed of sombrero op het hoofd en de traditionele staf met calabas in de hand. Vóór de groep reed St Jacob op een vurig ros. De hele groep leverde een symbolisch voorgestelde strijd tegen de ontrouwen, de duivelen en de boze geesten, die vol schrik wijken en soms wankelen ; Het gebeurt wel eens erg wankelen als de Brusselse faro hun wat te veel naar het hoofd steeg ! De St Kristoffelgilde en de oude Ambachten van de orde van St Jacob, maakten deel uit van deze godsdienstige, deels koddige optocht. Op een medallie dagtekenend van 1625 en dragende de beeltenis van «Ons Lieve Vrouw van Bijstant » en op de keerzijde ziet men St Jacob te paard, gekleed als een pelgrim. Hij sabelt ongenadig de vijanden van de godsdienst neer — de grond is dan ook bezaaid met lijken, die blijkbaar door het paard in triomf vertrappeld werden ! Deze kleine medallie samengesteld uit twee gedreven, zilveren plaatjes is sierlijk te noemen. Maar onder oogpunt van kunst, kan ze niet wedijveren met die van de broederschap van Onze Lieve Vrouw van de Rozekrans van Antwerpen, gegraveerd door één van de drie Roettiers. De matrijzen ervan worden bewaard in het museum van de munt te Brussel. Op de mantel van de Lieve Vrouw is een toneel gegraveerd, in uiterst fijne trekken van de graveerstift, en waarin verscheidene personen optreden — terwijl op het kleed van Jesus St Dominicus te zien is, die de rozenkrans ontvangt uit de handen van het Goddelijk kindje ».

« We zeiden, dat de godsdienstige medallies gewoonlijk van kleine afmetingen zijn. De grootste in België geslagen ter ere van de H. Maagd is, naar onze mening, deze welke in 1787 gegraveerd werd voor de 45 leden van de Broederschap van Onze Lieve Vrouw Oorzaak onzer Blijdschap en tronend in de kerk van Tongeren. Ze is ovaal en meet 55 op 42 mm. Ze is uiterst zeldzaam, een exemplaar buiten dat in onze verzameling, is ons niet bekend ».

« De godsvrucht tot Maria bezorgde niet alleen inspiratie aan onze oude graveurs. Het beroemde Sakrament van Mirakel te Brussel bezit eveneens een hele reeks medallies geslagen ter gelegenheid van haar jubelvieringen en waarvan het imposante motief de relikwiekas is met haar driedubbele kroon, waaronder God de Vader gezeten is in al zijn majesteit de mirakuleuze hosties schijnt te bewaken. Eén dezer wordt toegeschreven aan de kunde van één onzer beste medailleurs van de

XVIIe eeuw, de Brusselaar Adrien Waterloos. Een andere medalie, met aan de ene zijde de beeldenaar van Johan van Oostenrijk, en gouverneur onder Filips IV, herinnert ons aan het feit, dat op de dag van de processie — 16 juli 1656, Valencijn zich overgaf aan de Spaanse legers. Valencijn was dat jaar in oorlog gewikkeld met Frankrijk ».

« De devotie tot het Heilig Bloed te Brugge, spiegelt zich ook af op haar medailles, die in 't algemeen van sierlijke samenstelling zijn. Eindelijk nog de medailles van St Rochus, St Ghislain en St Antonius om maar deze Heiligen te noemen zijn op onze dagen nog vrij talrijk te vinden. Maar van al de penningen zijn zonder tegenspraak de meest originelen, die de verering van St Huybrecht of Sint Hubertus door de jagers voor oorsprong hebben. Tenslotte zijn daar onze oude godsdienstige broederschappen, die naar het voorbeeld van onze oude ambachten, kentekens in zilver lieten vervaardigen welke de leden om de hals droegen tijdens de grote plechtigheden waaraan ze deelnamen. Deze herinneringen van het verleden bleven zelden intact of volledig en ze zijn in oorspronkelijke staat zeldzaam geworden. We zijn gelukkig U een afbeelding van een halsnoer met medalie van een waardigheidsbekleder van de Broederschap van het Heilig Sakrament van Frammeries af te drukken. We bezitten een exemplaar van deze eigenaardige medalie van buitengewoon grote afmetingen en nog dragende de oorspronkelijke kettingen met versieringen. Ze is op de keerzijde ingestempeld met keurmerken van goudsmeden uit de XVIIIe eeuw ».

« We zouden nog tal van voorbeelden van belangwekkende devotiepenningen kunnen geven, dat ware misbruik maken van uw geduld. Wat we zegden pleit er voldoende voor, menen we, om de godsdienstige medailles van vernietiging te redden, ze te verzamelen, te bestuderen en deze studies te publiceren. Hij die een monografie van de Belgische godsdienstige medailles zal laten verschijnen, verdient door allen te worden gefeliciteerd om zijn baanbrekend werk. Hopen we, dat het een lid van onze Akademie zal zijn en dat deze kleine inleiding er dan voor iets zal tussen zijn tot het zetten van de beslissende stap ».

Alzo Alphonse de Witte in 1910.

* * *

De oproep, bij het einde van zijn maidenspeech als voorzitter van de Koninklijke Akademie voor Oudheidkunde van België, is helaas een vrome vrede gebleken en een werk over de godsdienstige medailles van ons land, is nog steeds te schrijven.

Ik trek er uw bijzondere aandacht op, dat de spreekbeurt van dhr De Witte in 1910 als de bekroning is van een reeks opstellen en nota's, die hij in verschillende tijdschriften als bijdragen liet verschijnen. Tot nog toe mocht ik er een tiental terugvinden :

1. Note sur une médaille rappelant l'édification, à Bruxelles, de l'église des Carmélites Thérésiennes. — In : Bulletin des Commissions royales d'art et d'archéologie — Bruxelles 1887.
2. Médaille religieuse de Notre Dame de Bon Secours, à Bruxelles. — In : Revue Belge de numismatique. — Bruxelles 1894.
3. Médaille religieuse et méreau de Notre Dame de Miséricorde à Verviers. — In Rev. Belge de numism. — Bruxelles 1895.
4. Une médaille de dévotion du Jubilé de 1625. — In : Gazette numismatique — Bruxelles 1901.
5. Notre Dame de Laeken et ses médailles. In : Rev. Belge de numism. — Bruxelles 1901.
6. Les jetons de la Vierge de Ménin. — In : Rev. Belge de numism. — Bruxelles 1903.
7. Une médaille de Sainte Wivine, abesse de grand-Bigard. — In : La Gazette numismatique — Bruxelles 1904.
8. Médaille religieuse de Saint Vincent de Soignies. — In : Rev. Belge de numism. — Bruxelles 1904.

9. Trois médailles de Notre Dame de Bon Secours à Perwelz. — In Rev. Belge de numism. — Bruxelles 1906.
10. Quatre médailles de dévotion de Notre Dame de Walcourt. — In Revue Belge de numismatique — Bruxelles 1906.

(wordt vervolgd)

PITTOORS P.F.J.
Borghout-Antwerpen.

HEINRICH PILARTZ-KATALOGUS 1956

Van de Heer Heinrich PILARTZ, Köln am Rhein, Klingelpütz 16, ontvangen wij zijn verkoopskatalogus 1956. In dit boekje van 96 blz. komen in de eerste plaats 1118 Griekse en Romeinse munten voor. Verder vermeld de katalogus nog 1462 nummers, waaronder Franse feodale munten, munten van het Franse Koninkrijk en van de Republiek, Franse medailles en penningen, Duitse, Nederlandse en Russische munten, Talers gekatalogeerd volgens Schwalbach en Rijksmunten volgens Jäger, en tenslotte ook nog een vijftigtal nummers literatuur.

Alles wordt aangeboden aan vastgestelde prijzen en belangstellende leden kunnen bij de Heer Pilartz een exemplaar van deze katalogus aanvragen.

NIEUWS UIT DE AFDELINGEN

BRUGGE.

Op 28 oktober 1956 hield de Afdeling Brugge haar maandelijks vergadering.

Waren aanwezig : Mevr. Dieperinck en de Heren Beernaert J., Callewaert R., De Buck L., Dieperinck Alb., Delhaye Eug., Denys Ph., Seynhave G., Staes Joh., Taelman J., Vandermeer J., Vanhaecke Et., Vanhaecke J. en Velle A. Lieten zich verontschuldigen : de Heren Berquin K.R. en Nuyttens M.

Gezien er voor deze vergadering geen spreekbeurt voorzien was, werd de tijd besteed met wat keuvelen over numismatische aangelegenheden en over hetgeen de Afdeling dit jaar kan verwezenlijken.

Er werd geruild, een munt verloot en eenieder was van mening dat de tijd te beperkt was.

ZUID-WEST-VLAANDEREN.

Zondag 18 november was ons klublokaal in volle bedrijvigheid, want voor de laatste bijeenkomst van het jaar was wederom iets puiks op het touw gezet. Door de trouwe samenwerking van de afdeling Brugge en de onze, kregen wij een spreekbeurt met lichtbeelden te horen en te bekijken over « *Napoleon I, zijn familie en zijn generaals in de numismatiek* ». Het werd werkelijk iets waar iedereen tevreden over was.

Gezien deze voordracht ongeveer twee uur in beslag nam, werd midden in een pauze gehouden, waarin duchtig werd geruild, want de vijf en dertig aanwezigen, zowel van Brugge als eigen leden en belangstellenden, hadden het bijzonder druk met de munten welke dan ook vlug van hand tot hand overgingen.

Een exemplaar van « *European Crowns* » werd gratis verloot en de gelukkige winnares, was er mee in haar nopjes.

Aan de Heren P. Denys en J. Vanhaecke, die de voordracht verzorgden, werd niet alleen hartelijk dank betuigd, maar tevens een geschenk overhandigd waar ze fier mede huiswaarts trokken.

In het komende jaar zullen wij opnieuw ons best doen, niet alleen om verder vooruit te gaan, maar om de tentoonstelling welke wij gepland hebben, te laten doorgaan en het geheel tot een groots numismatisch feest te maken.